№ 65. Otrdeen, 13. augustâ. 1902.

Makfà, Jelgawâ sanemot: par gadu — 2 rub. 20 kap. par 1/2 gadu — 1 „ 20 „ par 1/4 gadu — 60 „

Par adreses pahrmainu samaksà 10 kap.

Latweeschu Awises.

Makfà, pa pastu peesuhto par gadu — 3 rub. — kap par 1/2 gadu — 1 „ 60 „ par 1/4 gadu — 90 „

Uz ahrsemèm 4 rub. 50 kap. 2 rub. 30 kap., 1 rub. 20 kap.

Isnahk diwreis nedelâ.

Redakzija un ekspedizija: Jelgawâ, Kangihseru eelâ № 14.

81. gada-gahjums.

Sludinajumi makfà: par sihku rakstu rindinu 8 kap., preekschpusê 20 kap.

Grahmatas un lasitaji.

A. P—t—.

Katras grahmatas usdewums ir — attihstit sawu lasitaju, eeaudsinat winam kreetnus, weselīgus usskatus, paplaschinat wina redses aploku, attihstit, tà sakot, zilweka gara spehju, wina eekschejo zilweku. Mums, samehrâ ar muhsu tautas leelumu, ir deesgan prahws grahmatu tirgus; ir mums ari lasitaji, jo bes teem jau muhsu grahmatu tirgus newaretu pastahwet. Bet waj muhsu grahmatas ari ispilda sawu usdewumu? Mas, loti mas! Kreetnu raschojumu mums nawa daudz. Winus waram gandrihs pee pirksteem saskaitit. Wajadsetu nu gan domat, ka schos smagos graudus katris lasitajs zentisees eewahkt, eegahdatees. Bet redsam, ka tà nawa. Wehrtigakee raschojumi gul grahmatu pahrdotawu plauktôs. Nawa pirzeju.

Smagus graudus arweenu gruhtaki iszilat, nekà weeglus. To sin ari muhsu lasitaji, un tadehk ari isbehg no swarigaku graudu zilaschanas. Truhkst spehka . . .

Pasihstu kahdu grahmatu tirgotaju, kas katru deenu stahw ar sawàm grahmatàm Jelgawâ uz tirgus. Reis starp parastajàm tirgus sehnalàm winsch bija eegahdajees ari weenu eksemplaru „Jaunàs raschas" un „Jaunibas literaturas". Weselu gadu peedahwajis Jelgawas publikai un gada tirgôs, winsch beidsot tàs ar leelàm mokàm bija pahrdewis par „paseminatu zenu". Un ja schee sihkee grahmatu tirgotaji wisi sahktu eegahdatees pahrdoschanai tahdas grahmatas, tad gan laikam drihsi ween eekristu.

Man leekàs, ka pee sehnalu literaturas plaukschanas nawa wainigi tikdaudz grahmatu isdeweji, kà pirzeji. Newis pirmee weizina lubu literaturas plaukschanu, bet pehdejee.

Ja zilweks lasa bes apdoma, bes nodsilinaschanàs, bes sapraschanas, tad grahmata winam tas pats, kas leetus waj saule neapstrahdatam tihrumam. Lasitais ir jaeegaumè, japeesawinàs. Ja mehs akmenu kaudsei peegahdajam katru gadu klaht jaunus akmenus, tad ar to wehl ehka nawa uszelta.

Grahmatu mums milsums, laika tik mas preeksch lasischanas, un pa scho dahrgo laiku kaudis lasa uz labu laimi, kas gadàs. Kad tikai lasa, tad jau peeteek. Bet sehnalu literatura mums nekad nedos wairak gaismas, nekad neattihstis, nedos spehku. Wina ir un paleek tikai apgruhtinoschs balasts. Winu lasot, tikai nositam weltigi laiku. Labuma tur nemantojam nekahda — ak ja, weens labums tomehr ir: winas aiskawè no wehl sliktakeem darbeem.

Uz laukeem pa wasaras brihwdeenàm dsihwojot, dewu wairakeem no sawa grahmatu krohjumina lasischanai. Grahmatas atpakal sanemot, mani intreseja lasitaju atsauksmes par winàm. No wairakeem „isglihtoteem" par „Needrischu Widwudu" dsirdju:

„Laba grahmata, nekas nekait. Bet retais lihds galam buhs winu islasijis." To paschu teiz ari par Pumpura „Lahtschplehsi" un ari par „Jauno Raschu": „Grahmata jau nu deesgan laba, bet man wina tà nepatihk. Luhdsu, waj jums naw tahdas grahmatas, kur tahda ihsti „smuka" lasischana." Tà un tamlihdsigi.

Reis nogahju pee kahda meschsarga, kur pats saimneeks, wina pilsehtâ apglihtotàs meitas un ziti mahjeneeki bija zihtigi laikrakstu lasitaji. Blakàm „Peterburgas" un „Latweeschu Awisèm" redseju ari Allunana „Deewa sodu", kursch tika wehl zihtigaki lasits, nekà min. laikraksti.

Griba muhsu lasitajeem ira, bet nawa garschas, waj ari garscha ir iswirtusès (protams, es te nerunaju par wiseem lasitajeem bes isnehmuma). Nawa muhsu lasitajeem ari sajehgas, kadehk wini lasa, lai gan lasitaji wini ir zihtigi, daschreis pat kaisligi. Daschi atbild: „Man tà tihkàs scho to palasit, un ja tur kahdam pawisam slikti eet, tad es waru waj raudat." Ziti lasa, lai atkautos no gara laika. Kà jau teizu, labuma no tahdas lasischanas nawa nekahda.

Ja muhsu lubu literaturai peenahktu kahdu deenu pehdejà stundina, tad muhsu attihstibai nenotiktu no tam ne masakais saudejums. Kà leetus noskalo puteklus un netihrumus, tà ari noskalotos schee literaturas netihrumi, kas tik smagi, kà slogs, gul uz muhsu tautinas prahta attihstibu un kà ruhsa palehnam saehd, sakroplo spodro dwehseli un juhtas.

Muhsu publikai, muhsu lasitajeem truhkst kritikas spehjas, truhkst garschas, truhkst intreses preeksch kreetnàm grahmatàm. Kamehr tàs truhks, tamehr sakos un seedès sehnalu literatura. Nekas winu newarès israwet, ne laikrakstu garàs polemikas, ne usbrukumi sehnalu literaturas isdewejeem, ne beedroschanàs ar wineem. Scheem tumschajeem goda wihreem pascheem truhkst kauna. Winu kauns nogrimis winu makôs un neistiks laukâ, jo wirsû gul smags slogs — no tautas issuhktee sweedrainee kapeizini. Kas wineem par leelu nelaimi, ja tahda Kruhmina, Freiberga, Lukowska un daudz zitu wahrdus kahdreis neewajoschi peemin laikrakstâ. Wini, rokas bersedami, tikai klusi nosmihn: „Ko juhs, mulki, sinat, kà naudina nahk? Es jau winu nesogu un ar waru ari nenemu . . ." *) Kamehr buhs peeprasijumi, pastellejumi uz sehnalu literaturu, tikmehr winu raschos, tikmehr wina augs un sakos.

Isskaudisim papreekschu zehlonus, tad augki sudis paschi no sewis. Tas ir gruhts, loti gruhts darbs, kur japeeleek wisi spehki. Tadehk laikam ari schai leetâ tagad wehl tik mas darits. Kam te peenahkums kertees nesahlei taisni pee saknes, kam un kà jaeesahk? To wajadsetu wiseem, kam ruhp Latwju tautas garigà attihstiba, kopigi pahrspreest. Un jo ahtraki to darisim, jo ahtraki tiksim pee mehrka.

Gribu te isteikt baschas domas schai leetâ.

Muhsu lasitajam jaeeaudsina garscha un paschkritika, lai winsch, islasijis, ari sin, kadehk lasijis un ko eemantojis. Kas te lai zits strahdà, kà laikraksti un skolotaji. Pirmajeem jaattihsta, zik eespehjams, „leelos"; skolotajeem plaschs, pateizigs darba lauks pee jaunàs paaudses. Lihdsschim uz prahta attihstibu lika mas swara. Tà tas newar palikt. Redakzijàm ja kahdreis peetruhkst ka kreetnaka, tad laisch waklà, kas pee rokas un kas zitadôs apstahklôs nekad deenas gaksmu nebuhtu eeraudsijis. Lai eet — jo garaks un raibaks, jo labaks lasitajeem! Tà nè. Mehs behrnam nekad nedrihkstam dot to, kas winam patihk, bet kas winam taisni derigs, un ne kaitigs. Newajaga skatitees uz raibumu, uz lasitaju garschu, bet uz derigumu. Muhsu laikrakstu weena daka to mas eewehro. Pat wehl kaunaki. Wina palihds teeschi waj neteeschi isplatit tautâ sehnalas. Un kaut ari kahdreis pa mahrzinai — tomehr sehnalas newar peenemt par graudeem.

Skola ir sagatawotaja dsihwei. Winà leek pirmo pamatu behrna prahta attihstibai un gara spehjai. Kahds pamats winam skolâ buhs likts, tahdu ehku uz ta warès buhwet. Un scho ehku nebuhwè wis skolâ, bet dsihwè. Skola eeleek tikai pamatu, uswed, tà sakot, uz zeka un eedod rokâ zeka kurti — gaischu, attihstitu prahtu.

Kà bischu rahmischa weenà malâ peestiprina mahksligu schuhnu, lai bites paschas winu wehlak papildina, tapat ari skolai jaeeleek tas pamata eesahkums, lai wehlak zilweks pats waretu strahdat tahlak. Strahdà jau ari, bet ehka isnahk tahda schkihba, greisa. Lasit lasa, bet kà un ko — to jau redsejàm. Wini nespehj attihstitees — truhkst droscha pamata. Laikam tur buhs no skolotajeem nogrehkots. Laikrakstôs beeschi dsirdam suhrojotees, ka tur un tur jaunà paaudse labaki mihlot laiku pawadit pee kahrschu galda waj krodsinà, nekà pee grahmatu lasischanas. Newaram teikt, ka wini buhtu no Deewa nosoditi, bes kahdas spehjas un zenschanàs uz attihstibu. Ja zilweks sinàs, kas winam derigs un scho derigo nawa tik gruhti eemantot, tad winsch ari zentisees to peesawinatees. Bet leeta ta, ka wini to nesin. Beeschi uz pahrmetumu ir jadsird atbildes: „Zik tad nu gudrs palikschu ar to lasischanu. Kadehk lai lasu?" Winu prahts naw attihstits, un te buhs laikam skolotaji wainigi, kas skolâ peegreesuschi galweno wehribu „kalschanai" un prahtu atstahjuschi neeewehrotu. Atwainotees jau nu skolotaji te war ar daschadeem eemesleem, skolneeku daudzumu, newaku u. t. t. Bet Sokrats teiz: ko zilweks grib, to winsch war, — un ja ween muhsu skolotaji te gribetu no sirds puhletees, tad wini daudz ko labotu un grositu. Ja tàs nebuhtu eespehjams darbdeenu skolàs, tad to waretu panahkt tà sauzamàs swehtdeenu skolàs jeb atskolàs.

Wehl weens labs lihdseklis preeksch tautas prahta attihstibas ir — jautajumu isskaidroschanas un preekschlasijumu wakari, kuru swehtigà nosihme plaschi pasihstama. Tikai deemschehl schee abi, waretu teikt, galwenee papildu lihdsekli — atskolas un jautajumu wakari — uz laukeem loti mas pasihstami. Wiseem spehkeem jaruhpejàs par winu usplaukschanu!

*) Un ja jau wihrs ar uniwersitates isglihtibu laisch tautai wirsû „Bahlàs Grehsenes" un „Spahnijas Isabelas", kas tad scheem wihrineem ar winu prahtinu daudz ko kautretees . . .

No ahrsemèm.

Azuleezineeka aprakstS par Anglu nezilwezibàm Buhru karà.

Kad Angku-Buhru kara-laikà peenahza no kara-lauka sinas par Angku nezilwezibàm, ne ikreis gribeja un wareja tàm tizet. Par daudz tàs nesaskaneja ar zilwezibas apsinu, ar zilweka wehrtibu. Tihri bij jadomà, ka schìs sinas teek tihscham islaistas no Angku pretineekeem. Tagad, kad karsch beidsees, kad uz wiseem notikumeem sahk skatitees meerigakàm, rahmakàm azim, kara azuleezineeki pasneedz sinas par kara gaitu, bet tàs nebuht nenostahda Angku rihkoschanos labakà gaismà. Tà no kara-lauka atgreesees Dr. von Rennenkampffs pastahsta sawus peedsihwojumus, kurus tam nahzees peeredset kà „Sarkanà Krusta" nodalas ahrstam. Ari pehz wina nostahsta Angku rihkoschanàs karà bijuse breesmiga, pahri wisàm zilwezibas robeschàm.

Wisa Buhru seme sistematiski tikuse ispostita. Netaupita neweena mahja. Dedsinatas neween Transwaleescheem peederigas mahjas, bet ari mahjas, kuras peederejuschas Wahzijas un Kreewijas pawalstneekeem. — Sinas sihmejàs wiswairs uz Transwales wakara apgabaleem. Pahrdotawas zelmalàs tikuschas pilnigi ispostitas un wisas prezes panemtas lihds.

Kahdreis Angku saldatu pulks eenahzis kahdâ bodî, kur atraduschàs daschdaschadas prezes, pahrtikas weelas, sirgu leetas. Wiss isnihzinats. Kahda seeweete stahwejuse turpat klaht un smehjusès. „Kapehz tu smejees?" prasijuschi saldati. „Tapehz, ka es redsu, kà Angki paschi sawas prezes isnihzina." — Proti, ta bijuse kahda Angku magasina.

Tahkak v. Rennenkampffs pastahsta kahdu gadijumu ar wezo Seimuru. Tas bijis Anglis. Winam peederejis leelaks ihpaschums pee Wanderfontenas. Ilgaki dsihwodams Transwalê, Seimurs palizis par Transwales pawalstneeku. Kad iszehlees karsch, winsch isluhdsees no waldibas atkauju, lai tam kauj palikt neitralam. Transwales waldiba ari atkahwuse, lai tas dsihwo meerigi sawà mahjà un nekahdâ sinà naw to aisskahruse. Tikko atnahkuschi Angki, Saimurs teem padewees un luhdsis, lai Angki tam isdod apleezibu, ka winsch pats un wina ihpaschums netiks aistikts. Bet pehz tam sahkusès Angku laupischanas, bedsinaschanas un isnihzinaschanas politika un atkal tajà apgabalà eeraduschees Angki. Seimurs usrahdijis no Angku generala israkstitu apleezibu. Angki saplehsuschi papihri gabalôs. Mahja isnihzinata, kas bijis nemams, tas panemts lihds un ari wisi lopi aisdsihti.

Dr. v. Rennenkampffs pats redsejis, ka Angki isnihzinajuschi Seimura miltus. Wini pawehlejuschi, lai Seimurs pats tos sakrauj ratôs. Seimurs atteizis, ka winsch jau wezs wihrs un naw tik stiprs. Tad saldati paschi eelikuschi maisus ratôs, kad wisi maisi bijuschi sakrauti, dewuschees zelà. Lehnam lopi wilkuschi ratus pa lauku zeku. Tapehz miltu maisôs eegreesti zaurumi, tà ka milti lehnam tezejuschi laukâ un no ratu riteneem sajaukti ar smiltim. Kad atpuhtinati wehrschi, tad maisu zaurumi aisbahsti, lai milti neistek uz weenas weetas, tà ka Buhri, tos usgahjuschi, waretu wehl leetot. Tapat minetais ahrsts pats sawàm azim redsejis, ka kaferi, uz lorda Metuena pawehli, briduschi pa tihrumeem, kurôs lihgojusees pa pusei nogatawojusès labiba. Kafereem wajadsejis labibu nokapat. Zitâ reisê atkal lopi sadsihti tihrumà, lai to isposta un nobradà. Kad labiba bijuse nopkauta un atradusees statôs, tad weenkahrschi peelaiduschi teem uguni klaht.

Augku koki nozirsti. To Angki nedarijuschi wis tamdehk, ka teem buhtu truhzis malkas, nè — tikai aiz isnihzinaschanas kahres, un lai Buhri nedabuhtu koku augkus. Zelmalâ peem. augku kokus Angki nozirtuschi, turpretim zitus — atstahjuschi.

Aitas nokautas pa pulkeem. Nè, pateesibâ ne tomehr tà. Preeksch tam Angleem buhtu wajadsejis par daudz puhku, lopus pawisam nokaut. Lopus, tà sakot, tikai aiskawuschi, pa pusei nonahwejuschi un tad pametuschi. Kahdreis, kad v. R. brauzis garam kahdai weetai, kur leels pulks lopu kahrpijuschees nahwes mokàs, winsch iskahpis no rateem un ar sawu kabatas nasi pahrgreesis, zik bijis eespehjams, lopeem rihkles, lai teem nebuhtu tik ilgi jamozàs. Daschreis aitas Angki nonahwejuschi tà, ka aisdedsinajuschi no wisàm pusèm sahli uz ganibu gabala, kur tàs ganijuschi, waj atkal — isgreesuschi wisàm aitàm mehles. Sirgeem peem. Angki sadurstijuschi waj nokapajuschi preekschkahjas.

Kà Angki isturejuschees pret „Sarkano krustu"? Dr. v. R. bijuse slimniza Ritwalê, Lichtenburgas apgabalâ. Ap seemasswehtkeem 1901. gadà tur eeradusees kahda Angku nodala, apmehram 220 wihru. Wirkneeks ihsi isskaidrojis, ka wisus slimnizas usturas lihdsektus winsch nemschot lihds. Protesti bijuschi weltigi. Bet drihz parahdijees palihgs. Apmehram 3 wersts atstatu atraduschees kahdi 70 waj 80 Buhru, generala Zelliera wadibâ. Tee dewuschees Angleem wirsû. Tiklihds Angku patruka, kas apmetusès pee kahda pakalna, pamanijuse Buhru tuwoschanos, ta dewusès pee galweneem spehkeem un tad wisi likuschi lekas waklà. Slimniza palikuse neaisskahrta. Buhri dsinuschees pakal eenaidneekam. Tikai kahdu 80 Angku ismukuschi. Ziti wisi waj nu krituschi, eewainoti waj saguhstiti. Dr. v. R. dewees palihgâ eewainoteem, gar zelmalu iskaisiteem Angleem. Wiseem apseetas wahtis. Katram Anglim, kas gulejis eewainots, blakus atradusees uhdens kruhse. Tàs nolikuschi Buhri. Buhru generalis Zelliers, par to, ka Angki usbrukuschi slimnizai, atnehmis schinî paschâ reisê Angleem trihs ambulanzes ratus.

Pehkschni atsuhtijis lords Metuens sawu wehstneši. Winsch luhdsis, lai tam atdod trihs atnemtos ambulanzes ratus. Tam

isteikuschi wisu, kas notizis. A! Usbrukums „Sarkanà Krusta" slimnizai esot bijuse tik pahrskatischanàs no Angku puses. Winsch dodot sawu goda wahrdu, ka slimnizai turpmak wairs neusbrukschot. Kahdu nedeku wehlak Angli eeradushees schinî paschà slimnizà un atnehmuschi wisas kaujamas aitas. 1902. g. Angli atkal usbrukuschi slimnizai un to sadedsinajuschi. Mahsas un zits slimnizas personals saguhstiti. Tahds bij lorda Metuena godawahrds! Bes tam kara-laikà Angli nobedsinajuschi wehl trihs zitas slimnizas. Nereti Angli sawòs ambulanzes ratòs weduschi eerotschus un patronas. Gar zelmalàm, kur Buhreem bijis jaeet, Angli paslehpuschi dinamitu. Dumdum lodes Angli leetojuschi lihds pat kara beigàm.

No Hollandes. Buhru generaku weesoschanàs. Kà sinots, Buhru generali Bota, Dewets un Delarejs, kopà ar Buhru delegateem Fischeri, Wolmaranu un Wefeli un bijuschàs Transwales suhtni Dr. Leidsu, pagahjuscho treschdeen atbraukuschi Utrechtê un tur ar leelu swinibu usnemti no weetejeem eedsihwotajeem. Wini tuhlit dewuschees uz presidenta Krügera dsihwokli, kur tikuse notureta konferenze. Kas tur spreests un runats — naw sinams. No daschàm pusèm ispausch walodas, ka Krügers, kuram esot deesgan naudas lihdsekku, sarihkoschot ar Buhru wadonu palihdsibu slepenu naidigu agitaziju pret Angleem. Bet scho walodu ispaudeji peerahda, ka wini par mas pasihst Krügeru. Winsch naw tas wihrs, kas sawu noluhku sasneegschanai isleetos kahdus slepenus kuhdischanas zekus? Un kam ar schi kuhdischana buhtu par labu? Tikai ne Buhreem. Reisi Transwales patstahwiba ir atnemta un naw zeribas to atdabut, teem atleek, istikt ar Angleem, eeguht sew jo plaschu paschwaldibu un jo plaschas teesibas sawas tautas walodai.

No Franzijas jaunakàs telegramas sino, ka klerikaleem draudsigà **kustiba** sahkot parahditees pat kara-spehkà. Waldiba likschot preekschà, paasinat kara-likumus. Bes tam tikschot atlaisti no deenesta leels pulks wirsneeku, kuri pasihstami kà republikas pretineeki. Walodas, ka ministrijà iszehlusès neweenprahtiba un kara-ministris atkahpschotees no amata, teek atsauktas.

No Kolumbijas sino, ka **dumpineeki** arween wairak sahkot dabut wirsroku par waldibas spehkeem. Pee Agwadulzes, pehz Amerikas laikrakstu sinàm, no Kolumbijas waldibas karaspehka nemeerneekeem padewuschees 3000 wihri ar 6 generaleem, pee tam nemeerneeki eegususchi ari ihsti daudz eerotschu.

No Nujorkas sino, ka **ugunswehmeju kalns Mon-Pelè** 9. (22.) augustà no jauna sahzis **trakot.** Pehz iswerduma schausmiga tumsiba eetinuse wisu apgabalu. Wulkana pelni apklahjuschi pat wisus 7 werstju tahlumà atrodoschos kugus.

No eekschsemèm.

No Peterburgas. Starpneezibas kantoris literariskàs leetàs. Peterburgà ar 1899. gadu nodibinajees kahds starpneezibas kantoris, kas spraudis sew mehrki, kalpot publikai, ihpaschi kas dsihwo atstatu no pilsehtàm, daschadàs rakstneezibas un grahmatneezibas darischanàs. Tà starp zitu schis kantoris isdod daschdaschadas literariskas smas, usrahda lihdsstrahdneekus periodiskeem usdewumeem, usnemàs puhles pee preses wirswaldes awischneezibas leetàs un isluhdsot atkaujas uz jaunu laikrakstu un schurnalu isdoschanu, peenem apgahdat tulkojumus no sweschàm walodàm Kreewu walodà un otradi, eeteiz grahmatas paschisglihtibai, sastahda eepreekschejus aprehkinus pee grahmatu isdoschanas, stahjàs sakarà, ja tas wajadsigs, ar zinkografijàm, fotografijàm, graweereem u. t. t., usnemàs isgatawot klischejas illustreteem isdewumeem, tapat israksta daschadus eekschsemes un ahrsemes isdewumus, peenem grahmatas komisijà un tamlihdsigi kalpo grahmatneezibas labà. Kantora adrese ir: Товарищество „Книговѣдъ", С.-Петербургъ, Екатерининскій каналъ, 80.

— **Pilsehtu paschwaldibu reforma,** kà galwas pilsehtas laikraksti sino, atlikta uz wehlaku laiku.

— **Eelauschanàs sahdsiba „Nowoje Wremjas" weikala telpàs,** kà Peterburgas laikraksti sino, isdarita naktî uz 7. augustu. Kad 7. augustà no rihta attaisijuschi weikalu, pamanijuschi walà kahdu logu uz sehtas pusi. Tas sazehlis tuhlit aisdomas un ussahkuschi ismekleschanu. Wispirms atslehguschi grahmatu weikala naudas skapi, kur arween atraduschàs leelakas naudas summas. Israhdijees, ka sagli ar pakaktaisitu atslehgu isnehmuschi no ta 7000 lihds 8000 rubku. Tapat ar wiltotu atslehgu atslehgta deenas kase un no tàs issagti apmehram 600 rubki. Apluhkojot tuwaki weikala telpas, nekahdas zitas sahdsibas sihmes naw pamanitas. Israhdijees, ka saglis bijis labs weikala pasinejs.

— **„Graschdanina" redaktors** firsts Meschtscherskis brihsumà tikschot eezelts kahdà augstakà walstsamatà un awises redigeschanu nodoschot sawam tuwakam palihgam Kolischkam.

No Peterburgas. Greekijas kehninsch Georgs, kà „Kreewu tel. agent." sino, 9. augusta wakarà eeradees Jaun-Peterhofà.

— **Muitas paaugstinaschana uz Kihnas tehju.** „Waldibas Wehstnesis" pasino 2. augustà Peterhofà Wisaugstaki isdotu pawehli, pehz kuras uz laiku teek paaugstinata muita uz Kihnas tehju.

No Odesas sino weetejee laikraksti, ka tureenes polizijmeisters administratiwà kahrtà **nosodijis,** pamatojotees uz nosazijumeem par pastiprinatu apsardsibu, kahdu Mariju Feldman ar 100 rubkeem soda naudas waj 20 deenàm aresta, par to, ka par welti isdalijuse sludinajumus, broschuras u. t. t.

No Poltawas gubernas. Polizijas pawairoschana. Bes jau parastàs polizijas, kà „Wald. Wehstnesis" sino, tureenes polizijas schtats wehl pawairots ar 80 jahtneeku uradnikeem, maksajot katram 410 rubku algas par gadu.

No Kronstates. Peterburgas teesu palatà, kà laikraksti sino, 3. nowembrî tikschot isteesata prahwa pret bijuscho Kronstates polizijmeisteru palkawneeku Schafrowu. Pawisam prahwà issaukti 150 leezineeku. Schafrows apsuhdsets, ka isspeedis naudu no apakschneekeem, pahrdewis par naudu polizijas eerehdnu weetas, peesawinajees kihlu naudas un gratifikaziju naudas.

No Saratowas. Dsihws dedsinats. „Sar. Dnewn." sino, ka 29. julijà tureenes semstes slimnizà nowests apdedsis zilweks. Tas israhdijees par Sumaikas sahdschas sotniku (weena no Kreewu uradniku schkiràm) Stepanu Laburtschenko. 28. julija wakarà winsch bij stipri eeschwingulojees un wahrtijàs sahdschà pa semi. Kahds no schàs sahdschas eemihtneekeem apsehja winu ar petroleju un tad aisdedsinaja. Pehz mas minutèm winsch atradàs no kahjàm lihds galwai weenà uguni. Wainigais wehl naw atrasts; ismekleschana turpinajàs.

No Kijewas. Wannà atrasts. „Nowoje Wremjai" telegrafè no schejeenes: „3. augusta wakarà schejeenes Lionas weesnizas peldu istabà tika atrasts nedsihws wannà, ar pahrgreestàm roku un kahju dsihslàm, swehrinats adwokats Maslows."

No Harkowas. Eepreekschejà ismekleschana semneeku nemeeru leetà, kà „Hark. Gub. Wed." sino, patlaban nobeigta un aktis eesneegtas Harkowas teesu palatas kriminalnodaļai. Prahwas isteesaschana notikschot septembra mehnescha widû.

No Wladikawkasas. Apgabala pristawa noschauschana. „Kreewu tel. agent." sino 10. augustà: Beslawà, sawà kanzelejà pee darba, ar diweem rewolwera schahweeneem zaur logu tika noschauts apgabala pristaws Wissozkis.

No Blagoweschtschenskas. Par koleeras isplatischanos Mandschurijà un apkahrtnê Sibirijas laikraksti sino: No Mandschurijas sehrga isplatijusès pa milsigu apgabalu. Nerunajot jau nemas par sehrgas isplatischanos Inkojà un uz Kwantunas pussalas, koleera isplatijusès ari semes zitôs widutschôs. Neesot ne masako schaubu, ka breesmigà slimiba eeperinaschotees daudsàs weetàs Mandschurijà, jo pilsehtàs waldot leelakà netihriba un kautkahdu desinfekziju tur nemas nepasihstot. Warot koti ween notikt, ka zaur sehrgas isplatischanos tikschot ustraukti weetejee kihneeschi un atkahrtoschotees tee paschi behdigee notikumi, kas notika 1900. gadà.

Widseme.

Par Widsemes ewangeliuma-luteranu konsistorijas laizigeem peesehdetajeem uz 1902.—1904. gadu apstiprinati schaî amatà iswehletee Arweds von Strandmanns un Rigas-Walmeeras aprinka goda meerteesnesis, kolegiju sekretars von Rautenfelds. (V. V.)

No Rigas. Par Widsemes gubernatora kanzlejas direktoru apstiprinats no 26. julija sch. g. leibgwardijas Leetawas pulka atwalinats palkawneeks Nikolajs Nikitins, atlaischot to no kara deenasta.

— **Rigas pilsehtas saweenotàs elementarskolàs,** pee Todlebena bulwara, eewehlets par inspektoru Wald. Sahlits. Skola sastahw no 12 klasèm un tajàs mahzàs 500—600 behrnu.

Rigas mahzibas apgabala tautskolu inspektors, ihstens walstspadomneeks Popows aisbrauzis atwalinajumà uz diwi mehnescheem uz Permas gubernu.

No Rigas un Zehsu aprinkeem. Bilschainas walejas wehstules. Pehdejà laikà sche nodarbojàs daudz fotografu, kuri atwehruschi sawas pastahwigas darbnizas. No daschadeem jaukakeem, eewehrojamakeem Widsemes nowadeem, kà: Siguldas, Krimuldas, Turaidas, Nitaures, Ligates, Zehsim u. t. t. ir nonemti daschadi jauki skati, kas drukati uz walejàm kartèm, ar usraksteem Wahzu waj Latweeschu walodà: „Sweizeens no Siguldas, Nitaures, Zehsim" un t. t. Bes markas katra tahda karte maksà 5 kapeikas. Starp scheem newainigajeem skateem nahk no pilsehtàm zitadi, pat peedausigi skati, ko isplata apkahrtstaigataji grahmatu pahrdeweji, grahmatu tirgotaji, bodneeki u. t. t. Schi preze waren eet un pahrdewejeem atnes labu peknas teesu. Katrà pasta taschà schahdas wehstules eenem eewehrojamu weetu; nereti tur atronami peedausigi skati un usraksti . . . Nereti tahdas wehstules teek peesuhtitas issmeekla weidà bes paraksteem. Zekàs jautajums, ko tahdu wehstuku suhtitaji ar tàm grib panahkt?! Kss.

Par Mangalu juhrneezibas mahzibas eestahdes preekschneeku, kà mums no Peterburgas wehsta, finantschu ministra kgs apstiprinajis no 1. julija statsrahtu J. Breikscha kgu. Kà jau senak aisrahdits, Baltijas gubernàs Mangali buhs weenigà augstakà mahzibas eestahde preeksch juhrneekeem, kuri sche warès sagatawotees uz kapteinu amateem preeksch twaikoneem un sehgelkugeem; Leepaja, Wentspils, Ainaschi sagatawos kapteinus tikai preeksch sehgelkugeem. (B. W.)

No Strentscheem. Jaunà pasta telegrafa nodaļa ar 15. augustu ussahks sawu darbibu. Wina peenems kà weenkahrschu, tà apdroschinatu korespondenzi, naudas un wehrtspakas. Kad Ehweles draudsei, kurai sawa korespondenze lihds schim bij sanemama no wairak nekà 20 werstu tahlàs Walmeeras, jaunà pasta nodaļa buhs tikai pusi tik tahlu, tad par scho eerihkojumu no sirds japreezajàs un japateizàs scha jautajuma eekustinatajam un pabalstitajam, Renzenu muischas ihpaschneekam C. Kriegsmana kungam. (B. W.)

Pernawas aprinkî, kà lasitaji atminesees, bij noleegtas ew.-lut. priwatluhgschanu sapulzes. Tagad, kà „Pern. Ztg" sino, eekschleetu ministris sinojis, ka schis aisleegums sihmejotees weenigi uz Sw. Michaela draudsi.

No Walmeeras. Walkas skolotaju seminars, kas lihds schim laikam atradàs Rigà, Tornkalnà, ar jaunu mahzibas gada sahkumu teek pahrzelts uz Walmeeru, sewischkî skolas noluhkam derigàs telpàs. Bes tam, kà „Prib. Kraij" sino, seminars tikschot pahrdehwets par Aleksandra III. seminaru.

Kurseme.

No Leepajas. Ari mehs sawà awisê tikàm sinojuschi, ka Leepajas I. eezirkna meerteesnesis 26. junijà tika nosodijis tschetrus jaunus zilwekus, katru uz diwi mehneschi aresta, par to, ka apwainojuschi kahdu jaunu kungu, kas ar diwàm dahmàm pastaigajees pa Kurhaus'a prospektu. Scho speedumu nosoditee pahrsuhdsejuschi pee meerteesneschu sapulzes. Tagad sapulze, leetu otrreis isteesajot, atzehluse meerteesnescha spreedumu un wisus tschetrus nosoditos **attaisnojuse.**

No Leepajas. Usbrukums un aplaupijums uz Leepajas schosejas. 7. augustà no rihta, starp pulkst. 4 un 5, septini negehli usbrukuschi uz schosejas pahri simts soku atstatu no muitnizas Nihzas pagasta semneekam Dahwidam Osolam. Wehl ar diwi pasihstameem kaimineem Osols brauzis uz Leepaju. Pawisam bijuschi trijeji rati. Wina zeka beedri pabraukuschi gabalinu uz preekschu, kamehr Osols samaksajis muitu. Peepeschi winam turpat ratu tuwumà nesin kà raduschees septini usbruzeji, ar kahdu neasu eerozi eesituschi pa peeri un labo azi, kamehr otrs siteens pahrtreezis wirsluhpu. Tad weens no blehscheem to sakampis aiz rihkles tik zeeti, ka winsch ne weenas skanas naw warejis isteikt, un pagahsuschi to garschlauku ratòs. Pa to laiku atkal ziti blehschi ismeklejuschi tam kabatas, panehmuschi mazinu ar daschàm kapeikàm naudas, iskrahmejuschi wisas ratôs atrodoschàs leetas, kà ogu kastes, bet neka wehrtigaka neatrasdami, tikpat aschi, kà parahdijuschees, atkal aismukuschi. Abi Osola beedri neka naw sinajuschi no usbrukuma un tikai dabujuschi par to sinat, kad Osols atbrauzis pilsehtà. Wispirms eewainotais pasinojis par usbrukumu polizijà un tad greesees pee ahrsta pehz palihdsibas. Eewainojumi esot wahrigi, kà „Lib. Ztg" sino.

— **Dselss kahsas.** Retu goda deenu Leepajà 6. augustà swinejis kahds Leisers Thals un wina laulata draudsene — Schiernacha, dsimuse Friedländer, proti sawu 75 gadu kahsu deenu. Weens no laulateem draugeem 93 gadus wezs, otrs — 91 gadu wezs.

Par Leepajas-Romnu dselszeła preekschneeku eezelts inscheneers Moschkows.

No Jaun-Swirlaukas. Schejeenes **Laukšaimneezibas beedriba** 26. julijà notureja sawu pirmo sapulzi. Nolehma nemt 50 kap. eestahschanàs naudas un 1 rubli beedra naudas. Eewehleja par preekschneeku R. Kerewitzu, wina weetneeku A. Seemeli, kaseeri Dsegusi-Danischewski, rakstwedi T. Schönfeldu.

No Wezmuischas. Nesen pee Wezmuischas peedalità Umpartes pagasta skolas skolotajs P. Leimana kungs 3. augustà noswineja sawus **25 gadu amata swehtkus.** Neskatotees uz leetaino laiku, jubilaru apsweizinataju bij eeradees leels skaits, to starpà draudses mahzitajs, weeteejee dsimtkungi, jubilara amata beedri, skolneeki un draugi no tuweenes un tahleenes. Ar skaistàm dseesmàm swehtkus kuplinaja Wezmuischas labdaribas beedribas koris skolotaja Iwanowska kunga wadibà. Ari skaistàs balwas leezinaja par mihlestibu, ko jubilars ar sawu uszihtigo darbibu skolas laukà wispahr eeguwis. Nowehlam winam wehl ilgi jo ilgi ar swehtibu darbotes muhsu widû.

B—schu Jahnis.

No Greenwaldes. Darbi uz **Krihsburgas dselszeła lihnijas** schinî apgabalà naigi ween eet uz preekschu. Eewehrojama ir dselszeła strahdneeku ismaniba semju rakschanà. Latweetis schinî sinà tos ne muhscham newaretu pahrspeht. Par lauku augleem, kas kriht uz lihnijas, maksaja apmehram schahdas zenas: par rudseem 24, kweescheem 37, meescheem 25, ausàm 20, lineem un kartupeleem ap 30 rubku par puhraweetu.

— Muhsu **pagasta skola** preeksch pahris gadeem tika pahrwehrsta par diwklasu ministrijas skolu. Zerejàm leelas leetas, bet tagad, kur sahkam baudit augļus, israhdàs zitadi. No 5 skoleneem, kas peedalijàs pee eksameneem, 3 tos istureja, 2 iskrita zauri. Skolas nama pahrbuhwe, kurai pehz arkitekta aprehkina wajag maksat ap 11 tuhkstoschu rbl., wehl naw pabeigta, lai gan uz to gaidam kà uz uhdens kustinaschanu. Ir krahschna ehka; tikai schehl redset, ka jaunais nams wezajam jahteniski ussehdees mugurà, un wezais skumji ar saweem noraudajuschamees logeem noraugàs uz katru garamgahjeju, it kà gribetu stahstit par jaunà nerahtnibu, kursch tik besbehdigà kahrtà nospeesch wezà kameeschus.

— Runajot par **beedribu dsihwi,** jasaka, ka ta te wisai rosiga. Sewischku eewehribu pelna „Krahj- un aisdewu sabeedriba" un „Labdaribas beedriba". Pehdejà daudz darijuse preeksch wispahrejas isglihtibas weizinaschanas, eerihkodama pag. namà lasamo galdu (kur katrs, kam pag. namà kahdas darischanas, war dabut laikrakstus lasit), kà ari brihwbiblioteku ar wairak simtu sehjumu grahmatàm u. t. t. Uz rudena pusi beedriba nodomajuse atkal sarihkot preekschlasijumu (literariskos) wakarus, tapat daschas teatra israhdes un wisadi weizinat sabeedrigo dsihwi. Par wisu to, ka beedribà walda tik spirgts gars, pa leelakai daļai japateizàs beedribas preekschneekam, rakstwedim J. Bruhmeļa kgam, kà ari daschcem studenteem, kas laipni palihdsejuschi gan pee teatra israhdèm, gan zitadi, tà peerahdidami, ka teem ruhp sawa tauta. Pridiķeesu Janis.

No Lestenes. Eesuhtijums. Turu par sawu peenahkumu nodot atklahtibà sekoschas rindinas un luhgt zeen. lasitajus, salihdsinat tàs ar sinojumeem sch. g. „Latw. Aw." №№ 21., 33., 43., 47., kurôs runa par muhsu pagasta skolu, jauno paaudsi, beedribu, mahjàm un saimneezibu. — Kà wisur dsimtspagastôs, tà ari muhsejà weetejais dsimtsihpaschneeks bija pirmais, kas par skolas nodibinaschanu ruhpejàs. Tschakli un meerigi skola tagad darbojàs arweenu tahlak. Schi dsimtskunga un muhsu pagasta lozekku kopigà lolojuma eekopschana un apgahdaschana maksajuse daudz puhlinu un upuru; kopschanas un apgahdaschanas skolai wajaga weenumehr un turpmak wehl wairak. Ja ween lihdsekki atwehl, mehs upurejam sawam lo-

lojumam ar preeku, nebaididamees no gruhtumeem. Augschm. sinojumôs muhsu skolas ehka nostahdita par sawa nosaukuma nezeenigu. Man us to jaatbild, ka schi ehka atrodàs Tukuma-Dobeles leelzeka malâ — ihsti redsamâ weetâ. Ta ir pagara, balti krahsota muhra ehka ar prahweem gaischeem logeem. No zeka puses to eetehrpj jauki lapu koki, no otras puses — augku koku un sakmu dahrsi. Tahkak wisapkahrt krahschus preeschu meschs. Jauku peeminu sche atstahjis senakais skolotajs O. Flugina kgs, jo starp kokeem un kruhmeem ir eewehrojama daka wina dehstijumu. Mahjas jumts no schkindekeem, kuru preeksch 6 gadeem ussita no jauna. Wiss ahrejais eespaids no skolas nama, salihdsinot wehl ar saimneeku mahjàm, ir jauks; skolai naw jakaunàs gaismâ rahditees. Eekschejàs telpas tika schowasar pehz skolotaja paschaiswehleta plahna pahrbuhwetas un pahrtaisitas. Darbus pabeidsa jau junija mehnesî. Sinams gan, ka par preekschsihmigu sawu skolas namu dehwet newaram, bet — isnemot jaunos skolas namus muhsu dsimtenê, kas zelti pehdejôs 10 un 15 gadôs — muhsejais naw sliktaks par pahrejeem. Par truhkumu drihkstetu usrahdit to, ka greesti nepilda us mata wajadsigà augstuma. Eewehrojot tomehr, ka zaur otras skolas usbuhweschanu mums peeweenotâ Kligu pagastâ behrnu skaits spehji scheit pamasinajàs, ari schis truhkums, kas sihmejàs us wajadsigo gaisa telpu, naw juhtams. No schi stahwokka luhkojotees, behrnu bahlums un slimigums, kà sinotajs to grib eestahstit, nekad newar buht ar to pamatots. Ja tomehr peenemtum, ka behrni bahli un salihkuschi stahwâ, tad ir nepareisi meklet zehlonus skolas telpàs. Bahli behrni sastopami wisai reti, un salihkuschu stahwu nemas ne, ja neskaitam tahdus, kam kahds kroplums no dsimuma. Bet paluhkosimees tomehr zitur, kas dara us behrneem newesseligu eespaidu. Pirmkahrt, luhk, wajadsetu jaunas skolas, ne tadehk, ka tagadejà buhtu weza, bet tadehk ka abas muhsu skolas ir pagasta weenâ galâ; wajadsetu jaunas, kas buhtu pagasta widû. Ja ne tà, tad — treschàs skolas otrâ galâ. Tagad muhsu „meschineeku" behrneem jamehro pirmdeenàs un sestdeenàs pat 10, 12 un wairak werstis, pee kam jasteepj us plezeem sawa pahrtika. Tas teescham par daudz! Un wisu zauru nedeku jagrausch sausa maise un auksts pawalgs bes supas, bes silta kumosa! Ja muhsu behrneem nebuhtu nozeetinatas dabas, tee gruhtumus nepanestu. Luhk, kadehk otrkahrt wajadsetu eerihkot kopehdinaschanu! Luhk, sche buhtu pamati sinamajeem apgalwojumeem! Neissaku pirmo reisi sawas domas un zenschanos schinîs leetàs kaut kà lihdset un labot, bet tas nestahw manà warâ ween. Ar mas lihdsekleem weenâ leetâ newar eesahkt neneeka, un otrâ ir sawi aissprieduma un behdigi peedsihwojumi no zitàm pusèm, kadehk sche mums atleek wehl daudz ko wehletees, atleek wehl gaidit daschu gadu . . . Muhsu pagasta skolâ ir smehluse sawas pirmàs sinaschanas wisa tagadejà jaunà paaudse. No zitàm peejamàm skolàm, kur daudz jaunekli sawu isglihtibu turpinajuschi, minamas sekoschàs: Dschuhkstes basnizas skola T. Weidemana kga wadibâ, Tukuma pilsehtas skola, bijuschais Irlawas seminars un elementarskola, kas pastahweja pee min. seminara. Isnemot seminaristus, kas palika par skolotajeem un isklihda us zitàm pusèm, pahrejee wisi tagad strahdà tehwa mahjàs. Ka schee zenschàs sawu isglihtibu turpinat, to peerahda aboneto laikrakstu skaits, to peerahda lasitaju saraksts schejeenes brihwbibliotekas beedribas grahmatàs. Swehtdeenàs druhsmetees druhsmejàs ap grahmatu isdalitajeem. No jaunekleem daudzi jau stahjuschees saimneeku (tehwu) weetàs, pee kam katrs zenschàs iswest darbâ, praktikâ labakàs pamahzibas, ko mantojuschi zaur lasischanu, gan zaur eegaumejumeem no isglihtotem semkopjeem. Isleekàs tihri, kà kad weens gribetu ar otru sazenstees lauku un plawu kopschanâ, dahrsu dehstischanâ, eegahdajàs grahbjamàs un sehjamàs maschinas, plawu ezeschas un daudz zitus derigus darba rihkus. Netruhkst wis, kà wisur zitur, ari isnehmumu starp dascheem wezajem saimneekeem, kas paleek ustizigi sawàm tradizijàm un jauneem eespaideem negrib padotees, bet tahdu ir mas, kadehk tos nekahdâ sinâ par wispahribu newar dehwet. — Pahrmainus ar darbeem saimneezibâ un lasischanu jaunekli nodarbojàs wakarôs un pa swehtdeenàm ar dseedaschanu un ziteem derigeem laika kawekleem. Nule pagahjuschâ seemâ jaunekli pawadija patihkamus wakarus drihs weesôs pee weena, drihs pee otra; drihs skandinaja tschetrbalsigas kora dseesmas, drihs usweda weeglakus teatra gabalinus. Jauku eespaidu atstahja sewischki tas, ka pee dseesmu eemahzischanas darbojàs weens no paschcem jaunekleem, kursch tik tahlu eewingrinajees weenigi zaur paschmahzibu . . . Newar tadehk nemas teikt, ka jaunajai paaudsei naw dseesmu gara, naw zenschanàs us preekschu. Ir pahrpilnam! Jau redsejàm, ka wiss tas grib laustees us ahru, bet truhkst tikai weena wispahriga waditaja, kas wisus turetu weenkopus un spehtu saistit pee sewis. Ir man sinama laba daka schejeeneeschu, kuri pat gahjuschi us dseedaschanas mehginajumeem ahrpus pagasta, peemehram us Dschuhksti un peedalijuschees T. Weidemana kga eeslawetajà korî. Leezibas sche deesgan! Peeminu wehl tikai to, ka tagadejà Dschuhkstes stihgu orkestrî atrodami ari schejeenes musiki. — Tagad nu mums ir sawa brihwbibliotekas beedriba, kura apstiprinata sch. g. februarî. Ta wehl jauna, tai truhkst noderigu telpu isrihkojumeem, kadehk no winas neka eewehrojama nebija sagaidams. Lausim tai eestiprinatees, lihdz kamehr ta spehj schirgti tikt us preekschu. Tad teiksim, ko ta pelnijuse . . . Tahdas ihsumâ ir pareisas sinas no schejeenes par augschm. aiskustinateem temateem.

Pagastwezakais P. Leepa.

No Kuldigas Kalna-muischas sino laikraksti, ka starp tureeneescheem plosotees **melnàs bakas.** Kumbru mahjàs weens behrns jau nomiris, otrs — wehl slims. Sehrga, kà kaudis runà, atwesta no Rigas zaur kahdu apzeemotaju.

Kolka-raga bahkà, kà „Wald. Wehstn." sino, atwehrta palihga **telefona nodala,** kur peenems ari eekschsemes telegramas.

No Jelgawas.

Deewkalposchanas Sw. Annas basnizà no 13. lihdz 20. augustam. Swehtdeen 18. augustâ: 1) Lauku draudsê deewkalp. pulkst. 1/210 no rihta; spred. mahz. Conradi. 2) Pilsehtas draudsê deewgaldn. pulkst. 1/28 no rihta; deewkalp. pulkst. 2 pehz pusd.; spred. mahz. Stavenhagens. — Lauku draudsê ussaukti: Ans Schifers ar Paulinu Annu Bildat; Jahnis Selis ar Susani Mariju Kronberg. — Pilsehtas draudsê ussaukti: Karlis Wilhelms Krastinsch ar Eewu Auger; Ans Kruhminsch ar Dori Sprindschuk; Gederts Wilumains ar Greetu Freiberg; Karlis Grandowskis ar Annu Medits; miris: Jeannots Arnolds Wihtols, 5 d. w. —

Dahwanu eenahzis: preeksch jaunàs basnizas 2 rbl. 87 kap.; preeksch nabaga skolasbehrneem 1 rbl. 45 kap.; preeksch nabageem 11 rbl. 61 kap.

Droschi sagli. Pehdejôs gadôs schejeenes wasku drehbju fabrikas ihpaschneeks Gröbnera kgs lizis ustaisit ais Masajeem wahrteem us Schagares leelzeka preeksch saweem fabrikas meistereem ihpaschas dsihwojamas ehkas, kuras usskatot ween, war domat, kà tanîs dsihwo deesgan pahrtikuschi kaudis. Nu muhsu garnadschi, kuri jo beeschi isrewidè muhs Jelgawneeku dsihwokkus, bij eedomajuschees pahrraudsit ari kahdu no mineteem nameem. Schinî noluhkâ tad ari trihs weetejee malatschi bij eerahduschees naktî no 9. us 10. augustu ap pulksten 2 no rihta fabrikas meistara K. Finsterwalda dsihwoklî, nama apakschstahwa logu atkauschot. Bet tà ka bijis agris laiks un wehl deesgan tumschs, tad sagli lai labaki waretu redset, eedeguschi istabâ karamo lampu un sahkuschi leelisti rihkotees, isnesdami is dsihwokka mehbeles un daschas zitas leetas un drehbes. Lai buhtu omuligaki, tad ari neaismirsuschi ar dsihwokka telpàs atrasto meesiti duhschas usprawit. Nama eemihtneeki, kuri wisi gulejuschi nama otrâ stahwâ, neka no sahkuma nedsirdejuschi, lihdz kamehr Finsterwalda kga kalpone no kahda trokschna tapuse usmodinata. Bet neka launa nedomadama, ta likusees atkal gulet. Pehz kahda brihscha isdsirduse atkal sawadu troksni, pehz kam tad ari usmodinajuse paschu Finsterwalda kungu un sinojuse winam par tikko dsirdeto. F., attaisijis sawas istabaslogu un eeraudsijis apakschstahwâ sawâ dsihwoklî uguni, sahzis saukt pehz palihga, zaur ko tad sagli tapuschi istrauzeti. Panehmuschi daschas drehbes un dahrgas leetas, tee aisbraukuschi sawâ firgâ, kursch atradees turpat us leelzeka. Us F. sauzeenu drihsumâ ari eeradees nakts waktneeks. Sagli, eeraudsijuschi sew pakal dsenamees nakts waktneeku, us to 5 reises isschahwuschi, bet tomehr neweens no schahweeneem nekehris. Par notikumu tuhdak sinots weetejam pristawam un pateizotees ta energiskai rihzibai weens no laundareem jau pehz pahri stundu laika atrasts kahdas polizijai sen pasihstamas seweetes Kl. dsihwoklî un apzeetinats. Apzeetinatais usdewàs par Nahzunas pagastâ, Poneweschas aprinkî peerakstito Peteri Daukschu un pee wina ari atrada daschas no Finsterwalda kgam sagtajàm leetàm un drehbèm. Pehdejàs D. bijis jau paspehjis uswilkt mugurâ. D. pee noklauschinaschanas ari par wainigu schinî sahdsibâ atsinàs pee kam paskaidroja, ka sahdsibu isdarijis kopâ ar saweem beedreem, pee Berkenes pagasta peederigo Jani Fuhrmani un kahdu trescho, kursch sauzees par Wahrnu. Fuhrmanis tapa sakerts naktî no 10. us 11. augustu schejeenes dselszeka dahrsâ no 3. eez. polizijas pristawa un ari par wainigu atsinàs, bet Wahrna lihdzschim paspehja iswairitees no kehraju rokàm.

Neisdewees mehginajums. Schejeenes eemihtnezei W. L. 7. augustâ ap pulksten 9½ wakarâ pa Tirgus eelu ejot, it nemanot usbruka schejeenes pilsone, Schihdeete Sch. W. un norahwuse L. zepuri no galwas, laidàs ar to mukt. Tà ka tuwumâ stahwejis gorodowojs, kursch izsdsirdis L. sauzeenus, lai ker sagli un ceraudsijis mineto W. skrejam, dsinees tai pakaĵ un apzeetinajis lihdz ar nolaupito zepuri.

Sahdsibas. Ais Annas wahrteem № 6 dsihwojoschais tirgonis A. S. 7. augustâ sinoja polizijâ, ka winam pa to laiku no 25. julija lihdz 2. augustam is aisslehgta spihkera, ta durwis ar pakaltaisitu atslehgu atslehdsot, issagtas 3 kastites ar makroneem — 10 rbl. 50 kap. wehrtibâ. Polizijai isdarot pakalmekleschanu pehz sagtajàm kastitèm, tàs atrada pee kahda schejeenes eemihtneeka W. D., kursch nemts ismekleschanâ. — Schejeenes eemihtneeze L. M. 7. augustâ sinoja polizijâ, ka taî paschâ deenâ ap pulksten 3 pehz pusdeenas is winas neaisslehgta dsihwokka Schagares eelâ № 165, pa to laiku, kamehr wina isgahjuse nama sehtâ, winai issagti weeni seeweeschu wilnas swahrki — 10 rbl. wehrtibâ. — 7. augustâ tapa nosagts schejeenes eemihtneekam A. P. rudens mehtelis, 3 rbl. wehrtibâ, kursch bijis nodots Dihka eelâ № 32 dsihwojoscham drehbneekam Er. preeksch pahrtaisischanas. Sagtais mehtels tapa tanî paschâ deenâ atrasts pee schejeenes wasanka Fr. L. L. apzeetinats un nosagtais mehtelis atdots apsagtajam.

Wisjaunakàs sinas.

Kreewu telegrm.-agentura.

Peterburgâ, 10. augustâ. „Russalka" peeminekka zelschanas komiteja usaizina to juhrneeku radus, kuri lihdz ar brunu kugi „Russalka" nogrima juhras dibenâ, lai eesuhta sawas adreses, lai tos waretu usluhgt pee peeminekka eeswehtischanas, kas notiks 7. septembrî.

Harbinâ, 11. augustâ. Schodeen pehz kara teesas spreeduma pakahra tschetrus wadonus no bandas, kas schopawasar bij slepkawigi nogalinajuschi apteekas ihpaschneeka Meierowitscha familiju.

Schangajâ, 24. (11.) augustâ. Kahds no kristiteem Kihneescheem raksta, ka Angku misionari Bruss un Luijs pateesi nogalinati Hunanâ zaur speeku siteeneem.

Parisê, 23. (10.) augustâ. Nahkoschâ nedelâ eesahksees sarunas dehl Frantschu-Siameeschu strihdus jautajuma nolihdsinaschanas. Siamas suhtneeziba isskaidro, ka dumpineeki nebuht neesot sakawuschi waldibas kara-spehku. Turpretim waldibai isdewees, nodibinat kahrtibu.

Parisê, 24. (11.) augustâ. Pehz ofizielàm sinàm 47 generaldomes nowehleja waldibai laimes, 13 isteiza wehlejumos, lai kongregaziju skolas tiktu atkal atwehrtas un 13 pretojàs tahdu skolu pastahweschanai. Diwas domes runâ par labu skolu brihwibai, trihs tai preti. Tschetras domes brihdina waldibu dehl tàs soleem pret kongregaziju skolàm.

Tirgus sinas.

Labibas tirgû zenas naw neko mainijuschees. Peeprasijumi pehz prezèm, kas tuhlit teek nodotas, deesgan dsihwi.

Labibas zenas Rigâ. Maksaja, rudsi, Kreewu, 120 mahrz. smagi, 78—80 kap. pudâ, meeschi, Kreewu, 100 mahrz. smagi, 68—70 kap. pudâ, ausas, widejàs, neschahwetàs, 70—71 kap. pudâ, linsehklas, parastàs, 165 kap. pudâ.

Labibas zenas Leepajâ. Maksaja, rudsi, Kreewu, 120 m. smagi, 79—80 kap. pudâ, kweeschi — bes apgrosijuma, ausas, Kreewu, widejàs, 76 kap. pudâ, melnàs ausas, widejàs, 75 kap. pudâ, meeschi, widejee, 103 mahrz. smagi, 68½ kap. pudâ, linsehklas, stepju, 165 kap. pudâ, Leischu, 161—163 kap. pudâ, kweeschu klijas, rupjas, 62—64 kap. pudâ.

Wehrtspapihru kurss.

Rigâ, 9. (22.) augustâ 1902.

	Pirzeji:	Pahrdeweji:
5% premiju aisnehm. 1. islaid. 1864. g. . .	460	465
5% „ „ 2. „ 1866. g. . .	350	355
5% pr. aisn muischn. agrb. no 1890. g. . .	286	291
4½% Rigas pilsehtas namu kihl. sihmes . .	—	96½
5% „ hipot. beedr. kihlu sihmes wezàs	100	101
5% „ „ „ „ „ jaun.	100¼	101¼
4½% „ „ „ „ „ „	—	95
5% Widsemes pilš. hipot. beedr. kihlu sihmes	100	101
4½% Kursemes „ „ „ „ „	—	90
4½% Widsemes kihlu sihmes	98½	99½
4% „ „ „	88½	—
4½% Kursemes „ „	99½	100½
4% „ „ „	—	92
4% Igaunijas kihlu sihmes	88	90
4½% Harkowas agrarbank. kihlu sihmes . .	93½	94½
Rigas kommerzbankas akzijas à 250 rbl. . .	228	—
Kreewu tehr. spalw. fabr. akz. fab. à 500 r.	—	510
Drahts un naglu fabr. agrak Starr un Co. akz. fab. à 250 r.	—	265
Bomw. w. agr. W. Eickert akz. fab. à 500 r.	—	520
Rigas kugu buhw. un maschinu fabr. Lange un dehls akz. fab. à 250 r.	—	270

Naudas kurss.

Berlinê, 23. (10.) augustâ 1902. g.

Kreewu kreditbiletes par 100 rubleem 216 Wahzu markas 30 feninu.
Weena marka = 46,23 kap.

Wehstules un atbildes.

A. M. S—â. Dahwanas wareet suhtit us muhsu redakzijas adresi. — **W. J. W.** „Pee akas" isleetosim. Suhteet ween ari turpmak. — **B. Sch. J—â.** „Sem osola" wareet sanemt atpakal. —

Isdewejs un redaktors: Dr. A. Bielenstein.
Redaktors: J. Weissmanis.
Дозволено цензурою. Рига, 12-го августа 1902 г.
Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawâ.

Slundinajumi.

Tschuguna kapu krustus
no 4 rub. sahkot, pahrdod
Oskara Saddes
dselsleetawa un maschinu fabrikâ
Jelgawâ, Lilienfelda eelâ № 27.

L. Rosenthal,
Rigâ, 13 Grehznieku eelâ 13,
peedahwa no sawa leelâ krahjuma: Pulksteenus, dahrgakmenu, selta, sudraba un alsenida prezes.
Pascha darbnica preeksch reparaturàm.

C. Haacka
jaunàs twaika dsirnawas
strahdà ar wisjaunakàm maschinàm, bihdelè, taisa gruhbus, putraimus un mal rupji, wisu par wislehtakàm zenàm pee ahtras un taisnigas apkalposchanas.
C. Haack, Jelgawâ,
pee Esara wahrteem.

Kreetni muhrneeki
war peeteiktees manâ akmeni kaltuwê Jelgawâ, pee Annas wahrteem.

Mas leetota schujmaschina
(ar kahju minama) lehti pahrdodama. Apskatama ik deenas no pulksten 12—1 Jelgawâ, Annas wahrtôs № 10, augschâ, pa kreisi.

Labi kalki
par 3 rubli lasts un lehtaki dabonami Leel-Skasbardôs.

40puhrweetas
plawas otra sahle (atahls) ir isdodama. Tuwakas sinas Zehra weesnizâ Jelgawâ.

Rundales Dseed. Beedriba
isrihkos swehtdeen 18. augustâ 1902. g. Islizes upes jaukajà salâ Rundales pils tuwumâ
salumu preekus
ar dseedaschanu un deju.
Sahkums pulksten 4 pehz pusdeen.

Mahzeklis,
kas kaleja amatu grib eemahzitees, war peeteiktees Pasta eelâ № 41, Jelgawâ. Kalejumeistars Aken.

Wisàs grahmatu pahrdotawàs dabonama:
Selta mahjas grahmata,
jeb sinatnibas magasine 3 nodalàs ar 1111 padomeem. Mahju saimneezibas nodala ar 377 padomeem. Semkopibas nodala ar 284 padomeem, Ahrsineezibas nodala ar 450 padomeem, sastahdita un gaismâ laista no Fr. Mekona. (3. pahrlabotâ druka. 1 rub.
J. F. Steffenhagen un dehls.

Dr. Wilh. Loewenberg

Rigâ, leelâ Jaun-eelâ № 24 I., netahl no rahtuscha. — Runajams ikdeen. no 9—1 un 5—9 w. eekschejâs, kaunuma un dsimuma slimibâs.

Sobu ahrsts

Fr. Meerkalns

runajams no pulksten **9—1** un no **4—6 Rigâ, Marijas eelâ № 9.** Nesterowa namâ.

Wahrischanas kursi.

Rigâ, leelâ Grehzineeku eelâ № 10, ds. 2, 2 trp.

Kursi turpinâs 3 mehn. katru deenu. — Mahzibas sahkums **20. augustâ.** Saites un salatu eewahrischana, konserwu eetaisischana, wahrischana, zepschana, daschadas baltmaises, pihragu un kuhku zepschana, galas eedalischana, ehdeenu garneschana u. t. t.

J. Ibis.

Bauskas pagasta wezakajs dibinadamees uf Bauskas aprinka Komisara kga atlauju, dara zaur scho sinamu, ka Bauskas pagasta namâ uf **28. augustu sch. g.** noliktas

schkiru sapulzes:

muischu kalpu, mahju kalpu un pagasta lozekku (wakineeku) schkiru sapulzes, **dehl deputatu iswehlescharas** if schim schkiram. Tapehz augschmineto schkiru lozekki, kureem balsu teesiba, teek usaizinati eerastees uf minetam sapulzem, kas sahksees pulksten 9 no rihta, ar to peedraudejumu, ka wisi tee, kas neeradisees noliktâ deenâ un stundâ bez eewehroschanu pelnoscheem zehloneem, tiks uf § 8 nosaz. par pag. wald. apstrahpeti katris ar 1 rub. naudâ.

Bauskas pagasta namâ, 7. augustâ 1902. g. (№ 1886.)

Olgas Grünwald III. schkiras 1-klasiga meitenu priwatskola Jelgawâ, Katolu eelâ № 16.

Mahzibu sahkums 16. augustâ. Jaunas skolneezes peenem sahkot no 1. augusta ikdeenas.

Otrs skolotajs

wajadsigs **Grobinas skolâ.** Kandidati, kuri wehlâs otra skolotaja weetu peenemt, top usaizinati 14. augustâ sch. g., pulksten 12 deenâ. eerastees Grobinas pagasta namâ pee weetneeku pulka dehl nolihgschanas. Alga 250 rub. gadâ.

Pagasta walde.

Skolneeki

atron laipnu usnemschanu no skolas waldes atlautâ pansijâ Jelgawâ, Konstantina eelâ № 8, sehtâ pee **A. Makke.**

Skolneekus

wehlâs peenemt **pansijâ** Jelgawâ, Dobeles eelâ № 9.

Skolneezes

un **jaunkundses,** kas mahzas schuht, usnem korteli ar un bez kostes Jelgawâ, Petera eelâ № 15, 1 trepi augsti, ds. № 4, Peterson kdse.

Skolneezes

atron laipnu usnemschanu pee **L. Grube** kdses, Skrihweru eelâ № 27 Jelgawâ.

Pansionari,

skolneeki un **skolneezes,** atron laipnu usnemschanu pee **O. Heyster kundses,** Jelgawâ, Salajâ eelâ № 28, paschas namâ.

Skolneezes

atron laipnu usnemschanu, uf wehlescharos ari **klaweeru stundas** un peepalihdsibu skolas darbôs pee **Bach** kundses, Jansona namâ, apakschâ pa kreisi, Jelgawâ, blakus pilij uf krasta.

Meklê tuhlin pirkt pret skaidru samaksu

mahjas

30—50 puhraweetas leelas, labi uskoptas un ar labu aramu semi. Rakstiti peesolijumi sem burteem **E. S.** cesneedsami Kuldigâ, Besthorna grahmatu pahrdotawâ.

Loga stiklu

wisadôs wajadsigôs leelumôs un par daschadâm zenâm

peedahwâ lehti

Mag.

J. Hertela

apteek. pretschu pahrdotawa

Jelgawâ Pasta eelâ № 13.

Izdanja T-va „КНИГОВѢДЪ". СПб., 80 Екатерининскій кан. 80. Поступили въ продажу:

„ТАМОЖЕННЫЙ ТАРИФЪ" 1902 г.

по Европейской и Азіатской торговлѣ. Дополненъ по 21-ое Февраля 1902 г. Цѣна 2 р. 50 к. Перес. 50 к.

„Сборникъ по таможенному дѣлу за 1901 г."

Всѣ узаконенія и распоряженія за 1901 г., съ подробными указателемъ предметнымъ и алфавитомъ тарифа. 35 печатныхъ листовъ. Цѣна 3 руб. Въ переплетѣ 3 р. 50 к. Перес. 50 к.

„Разсчетныя таблицы таможенныхъ пошлинъ",

согласно тарифнымъ ставкамъ „Общ. Тамож. Тарифа". Цѣна 2 руб. Пересылка 25 коп.

„Новый таможенный уставъ". Разд. III. Цѣна 1 р. Пер. 25 к.

„Инструкція тамож. учрежденіямъ 1901 г." Ц. 50 к. Пер. 25 к.

Каталоги и проспекты Т-ва „Книговѣдъ" — безплатно. Всѣ книги имѣются въ перепл.
Требовать черезъ всѣ книжные магазины Россіи.

Woldemara Maldona

1. schkiras meitenu priwatskola

Rigâ, Peldu eelâ № 22.

Gimnasijas kurss, 8 klases, ar 2 sagatawoschan. klasem.

Ekfameni 19., 20. un 21. augustâ, pulksten 9 no rihta.
Mahziba sahksees 22. augustâ, pulksten 9 no rihta.
Pirmâ sagatawoschanas klasê usnem skolneezes bez eepreekschejas skolas isglihtibas.
Eestahjotees jaeesneedz:

1) Kristamâ sihme.
2) Baku potescharas sihme.
3) Kahrtas apleeziba.
4) Luhguma raksts pehz sinama formulara.

Jauna skolneetschu peeteikschanâs sahkot no 2. augusta, katru deenu no plksi. **10—1 p. p.**

Peeprasseet zemu rahditaju № 1.

Dsenamâs Fabrikas V. sihme. sikfsnas

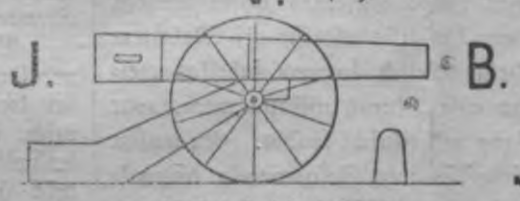

is spezial-fabrikas

Johann Biertz Viersenâ.

Ia kernahdas un kameluspalwas sikfsnas

daschadôs platumôs.

Bagatiga noliktawa pee

Langensiepen & Co.,

leelâ Kehninu eelâ № 32, **Rigâ,** leelâ Kehninu eelâ № 32.

Peeprasseet zemu rahditaju № 1.

Balkin & Co. Rigâ,

Karla eelâ Nr. 13,
pretim Jelgawas-Tukuma wokzalim.

Maschinu sikfsnas

wislabaki eeperkamas pee mums.

Spezialitate: **Pret uhdeni un slapjumu isturigas**

ahdas sikfsnas,

kuras no daudsâm leelâm fabrikâm atsihtas par wislabakâm maschinas sikfsnâm.

Zenas wislehtakâs.

Wisadas laukfaimneezibas u. moderneez. maschinas.

Ed. Zehder's — Rigâ.

Laukfaimneezibas maschinu un semkopibas rihku lehgeris

Karla eelâ № 11, pretim Tukuma-Jelgawas dselsszeta stazijai, eewehlê

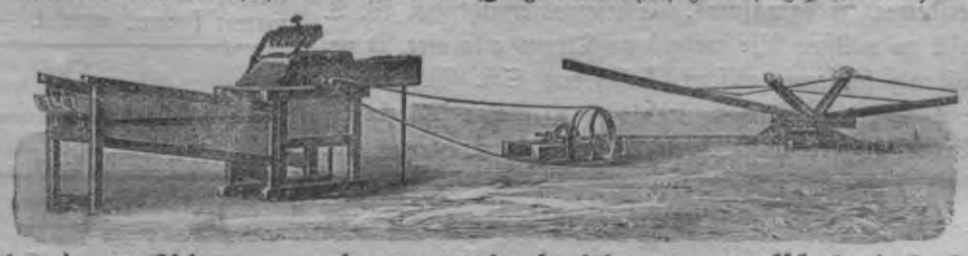

kulamâs maschinas ar **rokas** un **gehpela dsenamo,** preeksch 2, 4, 6, 8 un waisrak sirgeem ar pee tam peederigo **gehpeli.** — Wisas maschinas no **jaunakâs** un **labakâs konstrukzijas** un if **ismekleta wislabakâ materiala.**

Wifs sem galwoschanas.

Tahlak: **wisadu sortu arkli, fehklas aparaji, ezeschas, fehj-maschinas, seena grahbekli, labibas wehtijamâs maschinas, ekfelu maschinas** u. t. t.

Peena separatori „Planet" un „Zenith".

Lokomobiles un twaika kulmaschinas, jaunakâs konstrukzijas,

if **Anglu** fabrikas **Richard Garret & Sons** no 3, 4, 5, 6, 8 un 10 sirgu spehka.

Wehstulu adrese: Ed. Zehder — Rigâ.

Jelgawâ.

Amatneezibas kursi.

Mahzibu sahksschana 15. augustâ. Peeteikschanâs teek peenemtas no 12. augusta sahkot ik deenas no pulksten 10—2 Tirgus eelâ № 9, 1 trepi augsti.

Ar Rigas mahz. apgab. Kuratora kunga atlauju augusta m. sch. g **Jelgawâ tiks atwehrti**

Pehzpusdeenas kursi.

Skolneeki tiks sagatawoti uf **Realskolas** un **Gimnasijas I. klasi.** Peeteikschanâs: 2. augustu no 9—10 r.; no 6. augusta ikdeenas no 4—6 p. p. Skrihweru eelâ № 11.

Kursu pahrsinis: **A. Gudsche.**

Rigas Jubilejas isstahdê 1901. g. augstakâ godalga: „Grand Prix" un 3 selta medali.

G. Pirwitz & Co. Rigâ,

dibinata 1876. g.

Turbinu, labibas un sahgu dsirnawu buhwetawa.

N.-Nowgorodâ 1896. **selta medalis.**

Lihdsschim pahri par **350** turbinam darbâ.

Sahgu gateri preeksch laukfaimneekeem. Gruhbu gangi, schkindeku maschinas un wadmalu weltuwas.

Dsirnawu akmeņu noliktawa.

Weenigâ slaweno **Voigtsdorfas dsirnawu akmeņu pahrdotawa,** kuri sanahw no sihkstas un itin besahderainas weelas preeksch **wisadu labibu** graudu rupjimalschanas.

Tehrauda drahts kahrstuwes no slawenâs **Aachenas firmas Müller & Schervier.**

Schweizijas sihda gahse preeksch zilindreem no dubulta un trihskahrscha stipruma.

Pastahwigs krahjums, apmehram 400 dsirnawu akmeņu un 25,000 pehdu kahrstuwes.

PLANO

rudsu un sahles planjamâs maschinas.

Kas ar schim augstakâ labuma maschinâm strahdajis, nekad wairs nepehrk zita sistema **planjmaschinas.**

Lehtakâs zenas.

General-weetneeks

Hugo Herm. Meyer

Rigâ, Teatra bulwari № 3.

Wisadu maschinu weikals.

Jelgawas Latweeschu Beedriba

isrihkos **30. augustâ 1902. g.**

Jelgawas Amatneeku Beedribas sahlê

Brihwlaischanas swehtkus.

I.

Teatris.

Beliala meita.

Joku luga 5 zehleenôs.

Sahkums pulksten 7 wakarâ.

II.

Pehz teatra **balle.**

Beigas pulksten 3 no rihta.

Biletes eepreeksch dabonamas H. Allunana grahmatu pahrdotawâ Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 21. Tuwakas sinas programâs.

Skolenu somas

leelâ iswehlê, sahkot no 2 rub. 25 kap. un dahrgaki,

isturigas kurpju prezes

peedahwâ

K. Finkensteins,

Jelgawâ, sem kolonadeem 104.

Wezakâ schujmaschinu, adamo maschinu un welosipedu tirgotawa

Sawa darbniza.

Wilh. Ruth,

Rigâ, Kungu eelâ № 25, Rigâ.

(Dibinata 1873. g.)

Pasauls slaweno

„Feniksa" (Phönix), Biesolt & Locke „Wettina" schujamu maschinu, Dürkopa „Diana" welosipedu weenigâ pahrdoschanas weeta.

Pilniga galwoschana. **Lehtakâs zenas.**

Sawa darbniza.

Дозволено цензурою. Рига, 12-го августа 1902 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.
(Tê klaht 1 peelikums.)